

Uit de Bussumse Historie

Het oorlogsmonument aan de Thierensweg

Misschien kent u het oorlogsmonument dat, verscholen onderaan de brug, aan de Thierensweg in Naarden ligt. Ter nagedachtenis aan vijf mannen, die daar op 4 februari 1945 zijn geëxecuteerd. Het is voor Naarden nog altijd de plek waar de 4 mei-herdenking begint. Het monument vertelt het verhaal van hoe in oorlogstijd een toeval leven en dood kan bepalen.

Op 31 januari 1945 fietste een jongeman ter hoogte van de Thierensweg toen hij door een Duitse soldaat met een geweer staande werd gehouden. Over wat er toen gebeurde circuleren verschillende verhalen. De soldaat zou de jongen

zijn fiets afhandig hebben willen maken of bedreigd hebben hem naar een werkkamp te sturen. Daarop heeft de jongen naar alle waarschijnlijkheid kans gezien het geweer af te pakken. De Duitse soldaat werd dodelijk getroffen, en de dader wist te ontkomen.

In de zomer van 1944 had Hitler het 'Niedermachungsbehehl' uitgevaardigd. De Sicherheitspolizei mocht daarmee zelf uitmaken welke verzetsmensen, die als 'Todeskandidaten' gevangen zaten totdat zich een gelegenheid voordeed, ter represaille voor het vuurpeloton werden gezet.

Op 4 februari 1945 werden vijf mannen uit hun cel aan de Weteringschans te Amsterdam gehaald: de dood van de Duitse soldaat in Naarden moest gewroken worden. De oudste gevangene, Gerard Degens, was de 66-jarige oud-inspecteur van de Staatsspoorwegen in Nederlands-Indië. Hij had

op allerlei manieren hulp verleend aan joodse en niet-joodse onderduikers. Samen met de negen jaar jongere koopman/opticien Jan van Gangelen was Degens ook betrokken bij het doorspelen van informatie naar Engeland en het vervaardigen en verspreiden van het illegale blad 'Het Laatste Nieuws'. De 40-jarige Jaap Wagenaar, eigenaar van een bloembollenbedrijf in Heiloo, had bonkaarten gedistribueerd, onderduikers onderdak verleend, spionagediensten verricht en gezorgd voor wapens en munitie. Hij werd verraden door één van zijn onderduikers en brak bij zijn vlucht poging een been. Albert van Groen, 25 jaar, was timmerman en ook lid van het

Gerard Degens

Jan van Gangelen

Jaap Wagenaar

Het monument aan de Thierensweg.

verzet, net als de 22-jarige Arie Jan Walda, onderwachtmeester van de Staatspolitie te Amsterdam.

Met een veewagen werden Degens, Van Gangelen, Van Groen en Walda op die 4e februari naar Naarden vervoerd, Wagenaar vanwege zijn gebroken been per ziekenauto.

Willy Lages, berucht hoofd van de SD (Sicherheidsdienst) Amsterdam, voerde het vuurpeloton aan. Een uur later kwam een lijkauto van de Amsterdamse firma Bleekemolen, gespecialiseerd in het begraven van geëxecuteerden, de lichamen weghalen. Een drama voor de nabestaanden. Maar ook de jongeman zal er de rest van zijn leven mee geworsteld hebben.

In 1946 is ter nagedachtenis aan deze laffe moorden dit monument geplaatst.

TEKST EN FOTO:
MARGREET DE BROEKERT

BRONNEN:
'NEDERLAND EN DE TWEDE WERELDOORLOG', UITGEVERIJ WAANDERS, ZWOLLE 2005;
WWW.EEREBEGRAAFPLAATS-BLOEMENDAAL.EU;
WWW.ERELIJST.NL; DE OMROEPER, JAARGANG 3, APRIL 1990 NR. 2; DE GOLVENDE BAND, BEVIJNDINGSNUMMER 28 MEI 1965.

Historische Kring
Bussum

Huizerweg 54 - 1402 AD Bussum
Telefoon 035 691 29 68
www.historischekringbussum.nl
hist.kring.bussum@planet.nl